

NORGES HØYESTERETT

Den 25. oktober 2006 avsa Høyesterett kjennelse i

HR-2006-01820-A, (sak nr. 2006/1124), straffesak, anke,

A (advokat John Christian Elden)

mot

Den offentlige påtalemyndighet (statsadvokat Elisabeth Jordan Ramstad)

S T E M M E G I V N I N G :

- (1) Dommer **Endresen**: Saken gjelder utmåling av straff for i alt 6 tilfeller av voldtekt overfor to kvinner, samt for utleie av lokaler til prostitusjonsvirksomhet.
- (2) Saken utgjør en del av et større sakskompleks. De fornærmede i saken er to kvinner fra henholdsvis Russland og Litauen. De to var på umenneskelig måte ved gjentatte trusler, vold og voldtekter, tvunget til prostitusjon. De ansvarlige for det som i senere lovgivning er betegnet som menneskehandel, er dømt til langvarige fengselsstraffer.
- (3) De forhold A er funnet skyldig i, fant sted i desember 2001. Forholdet ble imidlertid ikke avdekket før i 2003 og tiltalebeslutning kunne først uttas den 11. august 2004. Oslo tingrett, som også behandlet sak mot en rekke av de øvrige involverte, avsa den 15. februar 2005 dom som for straffekravet mot A hadde slik slutning:

”7. A, f. 0.0.62, dømmes for overtredelse av straffeloven § 192, 1. ledd, bokstav a og b jf. 2. ledd bokstav a og § 202, 1. ledd bokstav c, til fengsel i 4 – fire – år. Han tilkommer et varetektsfradrag på 37 dager. Straffeloven § 62 er anvendt.”
- (4) I tillegg ble A dømt til å betale erstatning og oppreisning til de to kvinnene.
- (5) A og en rekke av de øvrige domfelte, anket saken til Borgarting lagmannsrett. Også for lagmannsretten ble det lagt opp til felles behandling og pådømmelse. Saken mot A måtte imidlertid utsettes som følge av langvarig sykdomsforfall fra hans forsvarer. As forhold

ble i mai 2006 behandlet i egen sak, og lagmannsretten avsa den 16. mai dom som for straffekravet hadde slik slutning:

”1. A, født 0.0.1962, dømmes for overtredelse av straffeloven § 192 første ledd bokstav a, jf. annet ledd bokstav a og § 202 første ledd bokstav c, sammenholdt med § 62, til fengsel i 4 – fire – år. Til fradrag i straffen går 37 – trettisyv – dager for utholdt varetekt.”

- (6) Også for lagmannsretten ble A dømt til å betale erstatning og oppreisning.
- (7) A anket dommen til Høyesterett. Det ble anket over straffutmålingen og saksbehandlingen, men saksbehandlingsanken er senere frafalt. Lagmannsrettens avgjørelse av de borgerlige rettskrav ble ikke anket.
- (8) *Jeg er kommet til at anken ikke kan føre frem.*
- (9) Det foreligger ikke omstendigheter som kan begrunne en lavere straff enn fengsel i 4 år.
- (10) Ved lagmannsrettens behandling ble lagretten forelagt 3 hovedspørsmål. Det faktiske grunnlag for spørsmålene var angitt slik:

”Grunnlaget i spørsmål 1 er angitt slik:

I desember 2001 i ---veien 9 og/eller ---vei 8 i Oslo, hadde han ved en eller flere anledninger samleie med B. Dette skjedde mot hennes vilje, etter at hun var blitt utsatt for seksuelle overgrep og/eller vold og/eller trusler.

Grunnlaget i spørsmål 2 er angitt slik:

I desember 2001 i ---veien 9 og/eller ---vei 8 i Oslo, hadde han ved en eller flere anledninger samleie med C. Dette skjedde mot hennes vilje, etter at hun var blitt utsatt for seksuelle overgrep og/eller vold og/eller trusler.

Grunnlaget i spørsmål 3 er angitt slik:

I desember 2001 i ---vei 8 i Oslo, leide han ut lokaler som ble brukt til prostitusjonsvirksomhet.”

- (11) Lagretten besvarte de tre spørsmålene med ja, og lagmannsretten la lagrettens kjennelse til grunn for dommen. Lagmannsretten fant det bevist at domfelte hadde minst tre samleier med hver av de to kvinnene, og at han var seg bevisst at kvinnene ikke innlot seg med ham frivillig. A hadde en avtale med en av hovedmennene om at han kunne ha sex med de to kvinnene etter eget valg. Han var klar over at de to i realiteten ble holdt i fangenskap, og at de var redde og derfor ikke gjorde motstand.
- (12) Domfelte stilte lokaler til rådighet for prostitusjonsvirksomheten da de to kvinnene ble brakt til Norge. Domfelte lot først bakmennene holde kvinnene under bevoktning i et lokale han leide i ---veien. Deretter ble de flyttet til en leilighet i ---vei som domfelte også disponerte. Herfra ble det så drevet prostitusjon. Domfelte fikk betalt leie for bruken av leiligheten. I tillegg fikk han som jeg allerede har vært inne på, anledning til å ha sex med de to kvinnene. Bruken av lokalet opphørte da domfelte kastet de to ut av lokalene etter at de hadde nektet å ha sex med ham.

- (13) Forsvareren har for Høyesterett stillet spørsmål ved om domfelte uriktig er dømt for overtredelse av straffeloven § 192 første ledd bokstav a og at riktig hjemmel ville vært straffeloven § 192 første ledd bokstav b. Domfelte har ikke utøvet vold og har heller ikke selv fremsatt trusler. Konsekvensene av det kvinnene var blitt utsatt for av tredjemann, hevdes det, var nettopp at de var kommet i en hjelpeløshetstilstand. Jeg finner det klart at forholdet rammes av § 192 første ledd bokstav a når domfelte forsettlig utnyttet det tvangsregime som kvinnene befant seg i.
- (14) Domfeltes forsvarer har argumentert for at straffen er vesentlig for streng. Han har fremhevet at domfelte langt på vei har vært som en ordinær kunde hos de to fornærmede. Forholdet hevdes å ha en helt spesiell karakter som det språklig sett ikke er naturlig å omtale som voldtekt.
- (15) Jeg finner dette svært lite treffende. Domfelte var vel kjent med kvinnes situasjon, og han hadde selv medvirket til tvangsregimet ved å stille til rådighet lokaler der kvinnene kunne holdes under bevoktning. Dette siste innebærer også at overtredelsen av straffeloven § 202 første ledd bokstav c, er vesentlig mer alvorlig enn normaltilfellet. Domfelte var klar over at virksomheten representerte en grov utnyttelse og krenkelse av de to kvinnene. Slik straffeloven § 224 lyder etter lovendringen i 2003, vil forhold som det domfelte er funnet skyldig i, bli ansett som medvirkning til menneskehandel.
- (16) Domfeltes forsvarer har også fremhevet at det følger av domspraksis at straffen er for streng selv om domfeltes forhold bedømmes som ordinær voldtekt. Dersom denne betraktningen bygger på en vurdering av praksis over tid, er forsvarerens betraktning ikke urimelig. Det er imidlertid vel kjent at det i de senere år har skjedd en skjerping av straffnivået. Lagmannsrettens straffutmåling reflekterer dette.
- (17) De straffbare forhold ble begått for nær 5 år siden. Saken knytter seg imidlertid til et stort sakskompleks med internasjonale forgreninger. Det kan ikke sees at det var grunnlag for å fremme saken mot A uavhengig av forholdet til de øvrige tiltalte. Under disse omstendigheter kan tidsmomentet bare tillegges liten vekt ved straffutmålingen.
- (18) Jeg stemmer for denne

KJ E N N E L S E :

Anken forkastes.

- (19) Dommer **Oftedal Broch:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.
- (20) Dommer **Øie:** Likeså.
- (21) Kst. dommer **Sverdrup:** Likeså.
- (22) Dommer **Lund:** Likeså.

(23) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

K J E N N E L S E :

Anken forkastes.